

**Державний вищий навчальний заклад
Донбаський державний педагогічний університет
Горлівський інститут іноземних мов
Кафедра психології**

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Методика та організація соціально-психологічних та громадських тренінгів**

Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка, 05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	014 Середня освіта , 053 Психологія
Освітня програма	Середня освіта (Українська мова і література). Психологія, Середня освіта (Історія). Психологія
Форма навчання	денна
Рік навчання	I (перший), 2 семестр
Статус дисципліни	обов'язкова
Пререквізити	загальні та фахові знання, отримані на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти («Психологія спілкування», «Педагогічна психологія», «Сучасні теорії глибинної психології», «Практикум психологічної допомоги»)
Постреквізити	знання можуть бути використані під час психологічної практики (виробничої), виконання кваліфікаційної роботи та післядипломної практичної підготовки.
Технічне обладнання та програмне забезпечення	Moodle, DSpace Repository Мультимедійна дошка, ноутбук, проектор

Відомості про розробників, які викладають навчальну дисципліну

Викладач (-і)	1) <i>Гришук Оксана Вікторівна</i> , кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології 2) <i>Свіденська Галина Миколаївна</i> , кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології 3) <i>Сізов Дмитро Юрійович</i> , аспірант, викладач кафедри психології
Контактна інформація	1) +380 99-629-72-04 2) +380 50-642-92-73 3) +380 99-983-86-08
E-mail	1) oxana.gri@gmail.com 2) svidenskag@gmail.com 3) d.sizov@forlan.org.ua
Формат курсу	Очний (offline) /онлайн (online) / змішане навчання (blended learning)

Консультації

консультації в день проведення лекцій/ семінарських /лабораторних занять (за попередньою домовленістю). Усі запитання також можна надсилати на адресу електронної пошти, зазначену в силабусі.

1. Опис навчальної дисципліни «Методика та організація соціально-психологічних та громадських тренінгів»

Предметом вивчення дисципліни «Методика та організація соціально-психологічних та громадських тренінгів» є активні методи групової психологічної роботи, спрямовані на розвиток компетентності в спілкуванні, налагодженні продуктивної соціальної комунікації.

Цілі та завдання навчальної дисципліни.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Методика та організація соціально-психологічних та громадських тренінгів» є оволодіння здобувачами ступеня вищої освіти «магістр» знаннями про теоретичні підходи до використання активних методів сучасної практичної психології, необхідних для майбутньої практичної роботи в галузі психології та педагогіки.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Методика та організація соціально-психологічних та громадських тренінгів» є:

- сформулювати уявлення про теоретичні аспекти методики проведення соціально-психологічного тренінгу;
- сформулювати уявлення про внутрішнє середовище та організаційні аспекти соціально-психологічного тренінгу;
- надати можливість засвоїти основні напрямки тренінгової діяльності та технології проведення соціально-психологічного тренінгу;
- надати можливість оволодіти навичками професійного спілкування;

надати можливість засвоїти правила ведення цілеспрямованої бесіди.

2. Програмні компетентності та результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни «Методика та організація соціально-психологічних та громадських тренінгів» передбачає формування та розвиток у здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти наступних **компетентностей** і програмних **результатів** навчання:

Інтегральна компетентність:

- Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання і проблеми в галузях середньої освіти та психології, що передбачає застосування концептуальних галузевих знань, здійснення інновацій та/або проведення досліджень і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності:

- Здатність до міжособистісної взаємодії, ефективної комунікативної діяльності, роботи в команді та автономно.
- Здатність розробляти та презентувати освітні проекти, управляти ними та мотивувати виконавців на досягнення спільної мети.

Спеціальні компетентності:

- Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.

- Здатність організувати та реалізувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.

Результати навчання:

- Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.
- Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування, тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.
- Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.

3. Рекомендовані джерела

Основна література

1. Борозенцева Т. В., Грицук О. В., Муратова О. В. Стрес-менеджмент: практичні технології. Краматорськ: Тираж-51, 2021. 128 с.
2. Гібридна війна: сутність, виклики та загрози: зб. матер. круглого столу (Київ, 8 липня 2021 р.). Київ: НА СБУ, 2021. 189 с.
3. Гибридная война: Российская Федерация против стран Балтии: обзорное издание / сост. С. Л. Фальченко, В. Н. Гребенюк. Киев: НА СБУ, 2020. 168 с.
4. Грицук О. В. Використання методу тренінгу для профілактики негативних емоційних станів викладачів закладів вищої освіти. *Теорія і практика сучасної психології*. 2018. №3. С. 178-180.
5. Глосарій з гібридних загроз / упоряд. С. В. Гришко та ін.; за заг. ред. С. В. Гришко. 2021. 113 с.
6. Іваницька Божена, Гусєва Софія. Основні методи пропаганди в російському інтернет-змі pravda.ru. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: «Журналістські науки». 2018. Вип. 896, № 2. С. 59-64.
7. Кіца М. Особливості та методи виявлення фейкової інформації в українських ЗМІ. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: *Журналістські науки*. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017. № 883. С. 28–32.
8. Лефтеров В. О., Форманюк Ю. В., Третьякова Т. М. Теорія і практика психологічного тренінгу: методичні рекомендації для самостійної роботи здобувачів. Одеса: Фенікс, 2021. 44 с.
9. Прикладні аспекти організації та проведення професійного психологічного тренінгу з військовослужбовцями Національної гвардії України: посібник / О. С. Колесніченко, Я. В. Мацегора, І. І. Приходько та ін.; за заг. ред. проф. І. І. Приходька. Харків: НА НГУ, 2018. 267 с.
10. Світова гібридна війна: український фронт: монографія / за заг. ред. В. П. Горбуліна. Київ: НІСД, 2017. 496 с.
11. Сенченко О. Інформаційно-мережеві війни: феномен «керованого хаосу». *Вісник Книжкової палати*. 2017. № 4. С. 31-37.
12. Фоппель К. Как научить детей сотрудничать? Киев: Сварог, 2017. 541 с.
13. Фулей Т., Буруковська Н., Будниченко Т., Савченко Г. Методичні рекомендації для тренерів щодо розроблення та проведення тренінгів. Київ: ФОП Демчинський О.В., 2017. 92 с.
14. Якубова Л. Д. Євразійський розлам. Україна в добу гібридних викликів. Київ: Вид-во «КЛІО», 2020. 389 с.

15. Alimpiev A. N., Barannik V. V., Sidchenko S. A. The method of cryptocompression presentation of videoinformation resources in a generalized structurally positioned space. *Telecommunications and Radio Engineering*. 2017. Vol. 76. No 6. Pp. 521-534.
16. Hosaka S. (2021) Enough with Donbas “Civil War” Narratives? Identifying the Main Combatant Leading “the Bulk of the Fighting”. *Civil War? Interstate War? Hybrid War? Dimensions and Interpretations of the Donbas Conflict in 2014–2020*. Ed. Hauter, J. Stuttgart, p. 94.
17. Hosaka S. Hybrid Historical Memories in Post-Euromaidan Ukraine, *Europe-Asia Studies*. 2019. [Volume 71. Issue 4.](#) P. 556. <https://doi.org/10.1080/09668136.2019.1578863>
18. Sazonov V., Mölder H., Müür K., Pruulmann-Vengerfeldt P., Korpõtin I., Ermus A., Salum K., Šlabovitš A., Veebel V., Värk R. (2016). Russian Information Campaign against the Ukrainian State and Defence Force. Combined Analysis. Tartu, NATO Strategic Communications Centre of Excellence, Estonian National Defence College, p. 20. https://www.ksk.edu.ee/wp-content/uploads/2017/02/Report_infoops_08.02.2017.pdf.
19. Sazonov V., Saumets A. Introduction: the Background and Anatomy of Russian Military Aggression in Ukraine. *Estonian Journal of Military Studies*. 2022. Vol. 1. №20. P. 10.
20. Soldatov A., Borogan I. Dead Water: How the Russian Security Services’ Paranoid Mindset Justifies the War. *SCEEUS Guest Report*, 2022. No.5. P. 6. <https://www.ui.se/globalassets/ui.se-eng/publications/sceeus/soldatov-borogan.pdf>.
21. Yuval Noah Harari. *Sapiens - A Brief History of Humankind* (Юваль Ной Харари. Краткая история человечества. Синдбад, 2020).

Допоміжна література

1. Афанасьєва Н. Є., Перелигіна Л. А. Теоретико-методологічні основи соціально-психологічного тренінгу. Київ: «Освіта України», 2016. 257 с.
2. Берн Э. Игры, в которые играют люди. Люди, которые играют в игры. Москва: Издательство «Э», 2018. 576 с.
3. Білова М. Е. Навчально-методичний посібник з спецкурсу «Соціальнопсихологічний тренінг». Одеський національний університет імені І. І. Мечникова. Одеса. 2016. 115 с.
4. Білова М. Е. Теоретичні основи психологічного тренінгу: метод. рекомендації. Одеса: Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2021. 36 с.
5. Ткач В. Ф. Спецпропаганда як інформаційний складник гібридної війни Росії проти України. *Стратегічні пріоритети. Серія: «Політика»*. 2016. № 1 (38). С. 99-109.
6. Черниш Р. Ф. Юридична відповідальність за поширення фейкової інформації. *Електронне наукове фахове видання «Юридичний науковий електронний журнал»*. №1. 2020. С. 191-194.
7. Matiash I. (2021). *Public Diplomacy. Handbook*. Kyiv: Gorobets. [in English], p. 144. https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u362/public-diplomacy_220920_195413.pdf.

Інформаційні ресурси

1. Література до курсу. – Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://psychology-naes-ua.institute/info/262/>.

2. Література до курсу. – Електронний ресурс. – Режим доступу: [https://lib.iitta.gov.ua/view/divisions/lmtp/].
3. Література до курсу. – Електронний ресурс. – Режим доступу: [http://www.nbuu.gov.ua/e-resources/].
4. Література до курсу. – Електронний ресурс. – Режим доступу: [http://periodicals.karazin.ua/psychology/issue/archive].
5. Література до курсу. – Електронний ресурс. – Режим доступу: [http://periodicals.karazin.ua/ssms/issue/archive].

4. Процес навчання, інформаційний обсяг дисципліни

Навчання на курсі відбувається в форматі лекційних, семінарських та практичних занять.

Загальна кількість годин/кредитів: 90 год. /3 ECTS; лекційні заняття – 12 год., семінарські – 12 год., практичні – 24 год.; самостійна робота – 36 год.

Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Змістовий модуль № 1. «Теоретичні та методичні підходи до організації тренінгів»	
1	Мета та завдання тренінгового методу	2
2	Тренінгові методи	2
3	Психодинаміка тренінгової групи	2
4	Тренінговий процес і його складові	2
5	Підготовка до тренінгу	2
	Змістовий модуль № 2. «Громадські тренінги з протидії гібридним загрозам»	
6	Технологія створення тренінгу	2
7	Оцінювання результатів у психологічному тренінгу	2
8	Коучинг як технологія розвитку особистості	2
9	Особливості тренінгових програм з тематики протидії гібридним загрозам	2
Разом		18

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Бізнес-тренінг	2
2	Тренінг розвитку особистості та тренінг особистісного зростання	2
3	Психокорекційний та психотерапевтичний тренінги	2
4	Громадський тренінг	2
5	Маніпуляція як метод психологічного впливу	2
6	Вплив на громадську свідомість у гібридній війні	2

Разом	12
--------------	-----------

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Види та цілі тренінгу у сучасній психології	2
2	Психологічні особливості тренінгової групи	2
3	Структура тренінгової програми	2
4	Етапи підготовки тренінгу. Роль ведучого	2
5	Тренінг розвитку професійної мотивації та самосвідомості	2
6	Тренінг емоційної стійкості	2
7	Підходи до формування структури тренінгів із протидії гібридним загрозам	2
8	Технологія організації тренінгів із протидії гібридним загрозам	2
9	Інструменти перевірки фактів та виявлення спроб маніпуляції інформацією	2
10	Інноваційні методи з розвитку критичного системного мислення серед різних верств населення.	2
11	Проектування тренінгових програм з поширення здатності громадян протидіяти гібридним загрозам з урахуванням особливостей різних цільових груп.	2
12	Особливості проведення просвітницької роботи з тематики протидії гібридним загрозам.	2
Разом		24

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Історичний аналіз виникнення та розвитку тренінгу за кордоном та в Україні	10
2	Психотерапевтичні чинники впливу на членів групи	10
3	Особливості проведення шерінгу в тренінговій роботі	5
4	Генеza проблеми виникнення гібридних загроз	11
Разом		36

5. Політика навчальної дисципліни

Політика академічної поведінки. Внутрішня екосистема інституту будується на засадах взаємної поваги й партнерства між учасниками освітнього процесу, а також на засадах розвитку, інклюзивності, безбар'єрності, відкритості, прозорості, у якій враховані потреби й таланти кожної людини. Форми організації освітнього процесу, види навчальних занять і оцінювання результатів навчання регламентуються [Положенням про організацію освітнього процесу.](#)

Вивчення навчальної дисципліни «**Методика та організація соціально-психологічних та громадських тренінгів**» потребує підготовки до семінарських занять, практичних занять. Результатом підготовки до занять повинно бути змістовне володіння здобувачем вищої освіти матеріалом з теми, якій присвячено відповідне заняття.

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання здобувачів вищої освіти. За об'єктивних/поважних причин навчання може відбуватись у змішаному та онлайн-форматі за попереднім погодженням. Пропущені (з поважних причин) заняття мають бути відпрацьовані. Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин.

Політика академічної доброчесності здобувачів і викладачів регламентується [Положенням про академічну доброчесність](#), [Положенням про забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти](#), [Положенням про самостійну роботу](#).

Відповідь здобувача повинна демонструвати ознаки самостійного виконання завдань, відсутність ознак повторюваності та плагіату. Цитування в письмових роботах допускається тільки із відповідним посиланням на авторський текст. Недопустимі підказки і списування у ході виконання лабораторних робіт, контрольних робіт.

6. Політика та критерії оцінювання

Вивчення курсу завершується складанням **екзамену**.

Загальна оцінка з навчальної дисципліни складається із суми балів за контрольні точки (40%) та контрольні роботи змістових модулів (20%), набраних упродовж навчального семестру та підсумкової атестації (іспиту, 40 %)

Кількість КТ – 4, коефіцієнт КТ – 0,10

Кількість КРЗМ – 2, коефіцієнт КРЗМ – 0,10

№	Вид діяльності	% від заг. оцінки	Термін виконання
1.	КТ №1: усне опитування, тестування	10	Семінар 3
2.	КТ №2: усне опитування, тестування, підготовка творчих завдань	10	Практичне заняття 3
3.	КРЗМ № 1: тестування	10	Практичне заняття 6
4.	КТ №3: усне опитування, тестування	10	Семінар 6
5.	КТ №4: усне опитування, тестування, підготовка творчих завдань	10	Практичне заняття 8
6.	КРЗМ № 2: тестування	10	Практичне заняття 11
7.	Екзамен	40	

Критерії оцінювання

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв здобувачем повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді здобувача наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється здобувачеві, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться здобувачеві, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Шкала оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів вищої освіти

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	Пояснення
	екзамен	залік		
90-100	Відмінно	зараховано	A	відмінне виконання лише з незначною (мінімальною 1-2) кількістю помилок
82-89			B	вище середнього рівня з кількома помилками
75-81			C	вище середнього рівня з кількома помилками
67-74			D	непогано, але зі значною кількістю недоліків
60-66			E	виконання задовольняє мінімальним критеріям
35-59	Незадовільно	не	FX	з можливістю

		зараховано		повторного складання
1-34			Ф	з обов'язковим повторним курсом